

Posudek bakalářské práce *Mystickoerotické pojetí lyrického subjektu v písniích kancionálu Zachariáše Jelínka*

Práce Karolíny Churáčkové soustřeďující se k tématu české exilové hymnologie navazuje tradici české hymnologie a na případě kancionálu Zachariáše Jelínka ukazuje některé pozoruhodné postupy pietistické spirituality, která své vyznavače orientuje k tělu a jeho „passio“. V této tradici se objevují některé pozoruhodné rysy, kde se střetávají různé postupy rodového pojmání tělesnosti, kde se propojují otázky erotické imaginace a imaginace „passionální“, kristologické, tedy imaginace, kde jev centru spirituální propojení Krista a jeho vyznavače a také tradici uchopování těla v raném novověku.

Práce vychází z koncepcí a bádání Antonína Škarky a Jana Malury, přičemž se textově opírá o edici připravenou Martinem Putnou a o starší vydání kancionálu. Pokud mohu posoudit Karolína Churáčková se s hymnologickou sekundární literaturou velmi dobře vypořádává a rozumí způsobu uchopování těchto zdánlivě vzdálených textů. Možná že by stálo za úvahu ještě se vyrovnat s pracemi vedoucí práce Marie Škarpové, jejíž zájem je také v hymnologickém bádání 17. a 18. století.

Jako celek práce působí kompaktně, jistě a argumentačně vyzrálé. Je navíc psána kultivovaným jazykem.

Byla jsem však požádána o napsání posudku a moje specializace není starší literatura, a tak mi dovolu se blíže soustředit k jiným otázkám. V kancionálu Zachariáše Jelínka je jedním z klíčových témat subjektivita vztahů mezi Kristem a vyznavačem a společenstvím, k němuž patří. Symbolický „milenecký“ vztah má různé neobvyklé valéry, které nelze jednoduše popisovat binárními opozicemi plurál - singulár, mužský - ženský, individualita – kolektiv, láska – smrt, bolest-slásta a pod. Pro aktivní ambivalenci, která vzniká v na švech výše uvedených opozic, si studentka si kromě jiného zvolila také optiku genderu jako svoji argumentační oporu. Pro takovýto popis by bylo vhodné si ji dobře osvojit a uvědomovat diskurzivitu samotného pojmu gender. Slovem „diskurzivita“ v našem případě znamená potřebu neustále věnovat pozornost ke kontextu a samotných jednotlivým textům. Tato pozornost pak umožňuje znovu a znovu se vracet k ambivalencím a neustálému vyjednávání mezi binárními očekávanými opozicemi. To platí až „bolestně“ o opozicích mužský a ženský ve vztahu subjektu ke Kristu a sdílenému společenství. Pro interpretaci je mnohem produktivnější texty zanechávat v dynamických, trochu rozmazaných genderových charakteristikách. Není třeba striktně je vymezovat a stavět proti sobě. V našem případě femininita oddělená od skutečných lidských těl slouží jako zvláštním nástroj či spíše strategie pro sblížení s Kristem, neboť jiný gender by byl problematický, je potřeba se ztotožnit se symbolicky s pasivitou. Na jiném místě můžeme mít femininita zcela jiný význam. Gender jsou tedy spíše určité linie, postupy imaginace a postupy spirituality bez ohledu na to, jaká tzv. realita. Pozoruhodně a čtivě pro mnohé i neznalé čtenáře kultury raného novověku takto pracuje G. Didi Huberman ve studii *Otevřená Venuše. Nahota, sen, krutost*. Práce Karolíny Churáčkové mi ji intenzivně připomněla.

V práci s genderovou optikou vidím trochu problémy, neboť kategorie genderu pojímá příliš jednoznačně, a vlastně se ji někdy stávají synonymem pro „sex“ ve smyslu pohlaví. Kategoriím pak chybí hybnost, jejich možnost využití je omezená.

Práce je jinak velmi pozoruhodná a nemá snadné cíle. Navrhuji tedy hodnocení mezi výborně nebo velmi dobře podle obhajoby.

Libuše Heczková

